

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ОСНОВИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»**

Спеціальність: **І9 «Громадське здоров'я»**
Освітньо-професійна програма: **«Громадське здоров'я»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 4**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **заочна**
Рік навчання: **1-й**
Семестр(и): **I (осінній)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **6,0 кредитів ECTS (180 год)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **іспит**
Пререквізити: **ОК5 Доказова медицина з основами сучасної епідеміології та біологічної статистики**

Кафедра/підрозділ: **громадського здоров'я та управління охороною здоров'я, пр. Науки, 4, корпус А, 3 поверх**

Керівники освітнього компонента :

Помогайбо Катерина Георгіївна, email: kh.pomohaibo@knmu.edu.ua

Усенко Світлага Георгіївна, email: sh.usenko@knmu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ
<https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6108>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Основи громадського здоров'я» передбачає опанування здобувачами освіти основних понять та категорій громадського здоров'я, його ролі та значення в сучасному світі, вивчення сутності здоров'я та основних детермінант, що його визначають, ознайомлення з сутністю та значенням для громадського здоров'я демографічних процесів, захворюваності та опанування навичок щодо їх вивчення та аналізу, вивчення підходів та методики здійснення комплексної оцінки здоров'я населення, а також вивчення та опанування особливостей стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя населення, змісту та особливостей окремих напрямів діяльності в сфері охорони здоров'я, зокрема профілактики, міжсекторального співробітництва, промоції здоров'я, адвокації, комунікації та соціальної мобілізації в сфері громадського здоров'я.

МЕТА КУРСУ: оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними базовими знаннями з теоретичних основ громадського здоров'я, а також практичних навичок їх застосування при дослідженні, аналізі, організації та управлінні у сфері громадського здоров'я в цілому та за окремими проектами у сфері громадського здоров'я.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в сфері охорони здоров'я на відповідній посаді
- Знання у сфері громадського здоров'я та організації системи охорони здоров'я, розробки і впровадження належних заходів забезпечення здоров'я населення
- Оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень

- Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я

- Організовувати заходи з наглядом за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу

- Ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення

- Оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення

ПРН 11. Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці

- Розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі заходи у сфері промоції здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації

- Розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї

- Здійснювати аналіз ефективності розроблених процедур, інтервенцій, стратегій та політик в сфері громадського здоров'я

- Розробляти та впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених сторін на основі міжсекторального підходу

- Здатність розширювати розуміння засад сфери громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня та реалізовувати заходи, спрямовані на розвиток кадрового потенціалу

- Виконувати управлінські функції та організовувати надання якісних послуг у сфері громадського здоров'я

- Здійснювати адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я, підтримувати лідерство та залучати і посилювати спільноти з метою збереження і зміцнення здоров'я населення

- Схильність критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження

- Презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (8 год.):

1. Здоров'я населення: основні детермінанти.
2. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.
3. Захворюваність населення як медико-соціальна проблема
4. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності.

Перелік тем практичних занять (18 год.):

1. Епідгляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.
2. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.
3. Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.

4. Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.
5. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.
6. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності.
7. Комплексна оцінка здоров'я населення.
8. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.
9. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.
10. Підсумковий контроль

Перелік тем самостійної роботи студента (154 год.)

1. Громадське здоров'я, функції та послуги.
2. Епіднадгляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.
3. Здоров'я населення: основні детермінанти.
4. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.
5. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.
6. Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання.
7. Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.
8. Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.
9. Методика вивчення та оцінка показників малякової смертності.
10. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.
11. Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.
12. Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.
13. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.
14. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.
15. Методологічні основи дослідження тягаря хвороб. Значення результатів для системи громадського здоров'я.
16. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності.
17. Комплексна оцінка здоров'я населення.
18. Аналіз показників фізичного розвитку.
19. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.
20. Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.
21. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо.
22. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.
23. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.
24. Моральні-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я.
25. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.
26. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.
27. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.
28. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.
29. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.
30. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.

Виконання СРС

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: Усне, письмове опитування, презентації, тестовий контроль, бесіда, індивідуальні завдання, ситуаційні завдання.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за іспит становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + іспит$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle
- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Соціальна медицина, громадське здоров'я. навч. посіб. : у 4 т. / за заг. ред. В.А. Огнєва. Харків : ХНМУ, 2023. Т. 2. Громадське здоров'я. 324 с.
2. Громадське здоров'я : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. – Вид. 3 – Вінниця : «Нова книга», 2013. – 560 с.
3. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorhChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. – 1728 p.
4. Medical Statistics at a Glance Text and Workbook. Aviva Petria, Caroline Sabin. – Wiley-Blackwell, 2013. – 288 p.
5. Збірник тестових завдань до державного випробування з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я / В.Ф. Москаленко та ін. / за ред. В.Ф. Москаленка, В.Г. Бардова, О.П. Яворовського. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 200 с.
6. Тестові завдання з соціальної медицини, організації охорони здоров'я та біостатистики : навч. посібн. для студентів мед. ф-тів / за ред. В.А. Огнєва. – Харків : Майдан, 2005. – С. 141–148.
7. Методичні рекомендації кафедри
8. Лекційний курс кафедри.

В.о. зав. кафедри громадського здоров'я
та управління охороною здоров'я

Катерина ПОМОГАЙБО